

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM FAKULTETI

BOSHLANG'ICH TA'LIM KAFEDRASI

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA XALQARO
TAJRIBALAR: YANGI AVLOD
DARSLIKLARI, MILLIY DASTUR VA
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
INTEGRATSIYASI**

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari

2023-yil, 19-may

BUXORO – 2023

Kurbanova Shoira Narzullayevna

Buxoro davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya. Maqolada pedagogik texnologiyaga asoslangan treninglarni shakllantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanishning muhim jihatlari yoritilgan. Yoshlarning muhim hayotiy yutuqlarini va muammolarga o'z munosabatini bildirishini qondirishi, ularga fikr yuritish va o'z fikrini asoslash imkonini berishni ilmiy asoslar bilan bayon etilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiya, innovatsion texnologiya, o'rganish, interaktivlik, strategiya, o'quv samaradorligi.

Аннотация. В статье освещены важные аспекты эффективного использования инновационных образовательных технологий при формировании обучения на основе педагогических технологий. В статье с научной точки зрения описано удовлетворение молодых людей важными жизненными достижениями и выражение их отношения к проблемам, позволяющее им задуматься и обосновать свое мнение.

Ключевые слова: педагогическая технология, инновационная технология, обучение, интерактивность, стратегия, эффективность обучения.

ANNOTATION. The article highlights important aspects of the effective use of innovative educational technologies in the formation of education based on pedagogical technologies. From a scientific point of view, the article describes the satisfaction of young people with important life achievements and the expression of their attitude to problems, allowing them to think and justify their opinion.

324

Key words: pedagogical technology, innovative technology, learning, interactivity, strategy, learning efficiency.

Ta'lim metodlari muayyan pedagogik jarayondan ko'zda tutilgan maqsadlarga erishish uchun bajarish lozim bo'lgan vazifalari amalga oshirishda qo'llaniladigan turli-tuman ish usullari va shakllarini o'z ichiga oladi. Jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichi bevosita texnikaning takomillashuvi bilan tavsiflanadi. Zamonaviy texnologik jarayonlar har qanday sohaga ta'sir qiladi. Ulardan respublikamiz ta'lim sohasida o'qitish sifatini oshirish, o'quvchilarning dunyoqarashini oshirish va kengaytirish, mustaqil ta'limini mustahkamlashda foydalanish hozirgi davrning dolzarb masalasiga aylandi. Interfaollik – o'quvchilarning bilim, ko'nikma, malaka va ma'lum axloqiy fazilatlarini egallash yo'lida o'zaro hamkorlikka asoslangan qo'shma harakat, o'zaro hamkorlikka asoslangan faoliyatdir. Usullar ta'lim jarayonining asosiy ishtirokchilari – o'qituvchi, talaba va talabalar guruhi o'rtasida hamkorlik qilish, qizg'in muhokamalar, fikr almashish imkoniyati asosida tashkil etiladi. Bu jarayonda ular:

- erkin fikrlash;
- ikkilanmasdan shaxsiy fikrlarini bildirish;
- muammoli vaziyatlarda yechimlarni birgalikda izlash;
- o'quv materialini o'zlashtirishda o'quvchilarning o'zaro yaqinligini yaratish;
- "o'qituvchi – talaba – talaba" guruhining o'zaro hurmati;
- bir-birini tushunish;
- bir-birini qo'llab-quvvatlash;
- bir-biringizga samimiy munosabatda bo'ling;
- ma'naviy birlikka erishish bilan tavsiflanadi.

O'z mohiyatiga ko'ra, "talaba – axborot-kommunikatsiya texnologiyalari" shaklida suhbatni tashkil etishning interfaol usullari o'quvchilarning mustaqil ravishda yoki o'qituvchi rahbarligida axborot texnologiyalaridan foydalangan holda bilim, ko'nikma, malakalarni egallashini anglatadi. Eng muhimi, interfaol metodlar yordamida o'qituvchi aniq o'quv maqsadiga erishish yo'lida o'quvchilarning harakatlarini xolisona baholash, ularni tashkil etish, yo'naltirish, boshqarish, nazorat qilish va tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

"3/3"("4/4", "5/5...)"metodi. Mazkur metod ham yuqorida qayd etilgan metodlarning muqobili hisoblanib, o'quvchilardan o'rganilayotgan mavzu (yoki bo'lim, bob) yuzasidan tahliliy mulohaza yuritish, shuningdek, eng muhim tayanch tushunchalarni ifodalay olishni talab etadi. Unga ko'ra o'qituvchi mavzu (bo'lim, bob) yuzasidan uchta (to'rtta, beshta va hokazo) to'g'ri va unga teng nisbatda (uchta, to'rtta, beshta) bo'lgan va noo'rin qo'llanilgan tushunchalar (so'z, belgi, tasvir va boshqalar)dan iborat tizimni shakllantiradi. O'quvchilar ushbu tizimdan mavzu (bo'lim, bob)ga taalluqli bo'lmagan tushunchalarni ajratadi va harakatlarining mohiyatini izohlaydi. Metodni qo'llashda quyidagi harakatlar tashkil etiladi:

O'qituvchi o'zaro teng nisbatda mavzu (bo'lim, bob)ga oid va oid bo'lmagan asosiy tushunchalar tizimi yaratadi;

O'quvchilar mavzu (bo'lim, bob)ga oid va oid bo'lmagan asosiy tushunchalarni aniqlaydi va daxldor bo'lmagan asosiy tushunchalarni tizimdan chiqaradi;

O'quvchilar o'z harakatlarining mohiyatini izohlaydi. Metoddan individual, guruhli va ommaviy shaklda o'quvchilar tomonidan mavzuning puxta o'zlashtirilishini ta'minlash hamda ularning bilimlarini aniqlash maqsadida foydalanish mumkin.

"Dumalovchi qor uyumi" metodi. Dumalovchi qor uyumi metodi o'quv mashg'uloti o'tkazish metodining ramziy nomi bo'lib, ish qo'yilgan muammo ustida mulohaza yuritib ko'rish uchun talabalarga vaqt, tegishli manbalar, tarqatma materiallar berishdan boshlanadi. Bu metod guruhning har bir a'zosisiga butun guruhning bilim va tajribalaridan foydalanib, o'zining keng qamrovli nuqtayi nazarini bayon etishni nazarda tutadi. Buning uchun talabalar 4 ta kichik guruhga ajratiladi. Muhokama qilib chiqish uchun barcha guruhga bitta topshiriq beriladi.

Har bir kichik guruh topshiriq ustida alohida ishlaydi. So'ngra birinchi bilan ikkinchi va uchinchi bilan to'rtinchi guruhlar muammo ustida birgalikda muhokama yuritadi. Oxir oqibatda barcha kichik guruhlar birlashib, butun yaxlit guruh bo'lib qo'yilgan muammo yechimini hal etishning turli yo'llarini, variantlarini muhokama qiladi. Bunday muhokama jarayonida talabalarning qo'yilgan muammo yuzasidan bilimlari chuqurlashib, oydinlashib, boyib, keng qamrovli bo'lib boradi. Usul qanchalik aniq bo'lsa, u shunchalik samarali bo'ladi. Talaba u yoki bu fikrni ochiq aytishdan uyalsa, u holda metodni qo'llash hech qanday samara bermaydi.

Interfaol ta'lim texnologiyalari muhim qurilish blokidir. Interfaol metodlar ta'lim jarayonini tashkil etish ko'rsatkichlarining o'zgarishini ta'minlaydi, chunki zamonaviy ta'lim fan va texnika taraqqiyoti bilan bog'liq holda ta'limning maqsadi, mazmuni, shakli, usullari va vositalarini doimiy ravishda yangilab boradi. Bu usullardan foydalanish darsning sifati va samaradorligini oshiradi. Uning asosiy mezonlari norasmiy bahs-munozaralar, o'quv materialini erkin taqdim etish, mustaqil o'qish, o'rganish, seminar mashg'ulotlarini o'tkazish, o'quvchilarga tashabbus ko'rsatish imkoniyatini yaratish, kichik guruh, katta guruh, sinf, topshiriqlar, topshiriqlar, yozma ish va hokazolardan iborat muloqot yoki o'qituvchi va o'quvchining o'zaro munosabati.

Interaktivlik o'zaro faoliyat, harakat, samaradorlik, o'quvchi-o'qituvchi, talaba-o'quvchi (sub'ekt-sub'ekt) suhbatlarida namoyon bo'ladi. Interfaol usullarning asosiy maqsadi o'qish jarayoni uchun eng qulay sharoit yaratish, o'quvchining faol, erkin, ijodiy fikrlashi, uning ehtiyojlari, qiziqishlari, ichki imkoniyatlaridan foydalanishi uchun sharoit yaratishdan iborat. Bunday mashg'ulotlar shunday o'tkaziladiki, bu jarayonda birorta ham o'quvchi ortda qolmaydi, ular eshitgan, o'qigan, ko'rganlari haqida o'z fikrini ochiq aytish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qurbonova S. N., Abdullayeva F. TARBIYA DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH //Scientific progress. – 2021. – T.
2. – №. 6. –C.1030-1035. 2. Mukhamadovna T. M., Djamshitovna K. M., Narzullayevna Q. S. Art as a significant factor of forming world outlook of students //Middle European ScientificBulletin.–2021.– T.11. 3. Kurbanova S. Art as a significant factor of forming world outlook of students //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2020. – T. 1. – №. 1.
4. Narzullaevna K. S., Nilufar T. Methodology for conducting technology lessons on working with paper and cardboard //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL.– 2021. – T. 11. – №. 1. – C. 588-596.
5. Samadovna R. Z., Narzullayevna K. S., Ergashevna S. G. Technology for the development of logical thinking in students in primary school //Journal of Critical Reviews. – 2020. – T. 7. – №. 6. – C. 485-491. *Ta'limda raqamli texnologiyalarni tadbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari* www.pedagoglar.uz 16-to'plam mart 2023
6. Kurbanova, S. (2021). Barkamol avlodni shakillanishida talim jarayonini orni va unda zamonaviy oqitish texnologiyalaridan foydalanish yollari. ЦЕНТР НАУЧНЫХ публикаций (buxdu.uz),8(8).
7. Qurbonova Sh.N. Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiya turlarining qo'llanishi //“Pedagogik mahorat” Maxsus son. –T., 2020. -102 bet.
8. Narzullaevna, K. S. (2021). The Role of Educational Process in the Formation of a Harmoniously Developed Generation and Methods of using Modern Teaching Technologies.
9. Kurbanova, S. N., & qizi Razzoqova, N. B. (2022). BARKAMOL AVLODNI SHAKLLANTIRISHDA TA'LIM JARAYONINING O'RNINI VA UNDA ZAMONAVIY O'QITISH TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'LLARI. Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: Nazariy va amaliy izlanishlar, 1(10), 84-88.
10. Olloqova O'g'iljon, M. (2022). Development of Students' Pragmatic Competence through Phonetic Knowledge. International Journal of Trend in Scientific Research and Development,6(6),1541-1545.
11. YARASHOV M. (2023). The Place of Digital Technologies in the Education system. *центр научных публикаций (buxdu.uz), 30(30).uz,30(30).*

Faxriddinovna.....	296
BOLALAR ADABIYOTI SO'Z SAN'ATI VA TARBIYA VOSITASIDIR Kurbanova GulzodaYunusovna To'xtayeva O'g'ilo'y.....	299
BOLALAR FOLKLORI VA BADIY ADABIYOT Xurshida Hamroqulova	301
БУХОРО БОЛАЛАР ФОЛКЛОРИНИНГ БАДИИЙ ВА КОМПОЗИЦИОН ТАХЛИЛИ С. С. Аvezov304	
O'QUVCHI-YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA MA'NAVYIY-MA'RIFIY TADBIRLARNING AHAMIYATI Abduraxmanov Sherzod Nazarbayevich.....	306
XALQ OG'ZAKI IJODI NAMUNALARI ASOSIDA MILLIY QADRIYATLARNI TARBIYALASH Gulhayo Nurullayeva	308
INKLYUZIV TA'LIMNI UMUM TA'LIM MAKTABLARIDA JORIY ETISH Shoaxmedova Surayyo Kamilovna.....	311
ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ И ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ОБЛАСТИ ЭСТЕТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ Дустова Дилдора Собиржановна314	
ЗАДАЧИ ЭСТЕТИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СТУДЕНТОВ ФАКУЛЬТЕТОВ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ СРЕДСТВАМИ НАЦИОНАЛЬНОГО ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА УЗБЕКИСТАНА В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ Дустова Дилдора Собиржановна317	
ОРГАНИЗАЦИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЕ В ВУЗАХ Закирова С.Б.	321
TA'LIM MAQSADLARIGA SAMARALI ERISHISHNING OPTIMAL YO'LLARI VA VOSITALARI Kurbanova Shoiri Narzullayevna	324
PO'LAT MO'MIN – BOLALARNING SUYUKLI SHOIRI Kurbanova GulzodaYunusovna Rayimboyeva Ferangiz.....	327
ПРОЯВЛЕНИЯ НАРУШЕНИЕ ЗВУКОПРОИЗНОШЕНИЯ У ДЕТЕЙ Заирова Нигора Бахтияровна Иванова Арина Александровна	329
УМУМТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИНИНГ БОШЛАНГИЧ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ НУТҚИДАГИ БУЗИЛИШЛАР ВА УЛАРНИ КОРРЕКЦИЈАЛАШ ЙЎЛЛАРИ Н.Б.Заирова.....	332
ЭМОЦИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГА КАК ФАКТОР УСПЕШНОСТИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПЕДАГОГА Олимова Азиза Кахрамоновна	335
НУТҚ ВА ЁЗУВ САВОДХОНЛИГИ МУАММОСИ – ПСИХОЛОГИК МУАММО СИФАТИДА Самарова Шохиста Рабиджановна Мейлиева Мўътабар Сайфуллаевна.....	337
ВОЗРАСТНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ СФЕРЫ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА Попова Юлия Юрьевна.....	338
ВКЛАД ЗНАТОКОВ ХАДИСОВ В РАЗВИТИЕ НАУКИ ХАДИСОВ Холова Ситора Ибодуллаевна340	
“GAP” BO'LIMI TA'LIMIDA “KEYS STADI” METODINING O'RNI R. X. Jumayev S. Sh. Toshturdiyeva343	
РАЗВИТИЕ РЕЧИ У ДЕТЕЙ С ДЕТСКИМ ЦЕРЕБРАЛЬНЫМ ПАРАЛИЧОМ Попова Юлия Юрьевна Игамбердиева Камола Шухратовна.....	347
DIZARTRIYALI BOLALARDA HARAKAT BUZILISHLARI Raxmatova Gulnoraxon Po'latxonovna ...	349
QUYI ZARAFSHON HUDUDI QORATANLI QO'NG'IZLARI FAUNASINING EKOLOGO-FAUNISTIK TAVSIFI Alimova Luiza Xalilovna Xalimov Fazlitdin Zakirovich	351
ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA SINTAKTIK MAVZULAR USTIDA ISHLASH D. X. Shodmonqulova Z. N. Sag'dullayeva	352
SHE'RIY ASAR MATNI USTIDA ISHLASH Shodmonqulova D. X. Sayfullayeva A.R.	355
HOZIRGI O'ZBEK TILIDA EMOTSIONAL-EKSPRESSIV BO'YOQDORLIKNING IFODALANISHI Dilorom Shodmonqulova Zebo To'lqinova	357
BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING INTERFAOL DARSLAR OLIB BORISH MAHORATLARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI Ayjamal Baxitjanovna Chinaliyeva.....	360
SHAXSNI HAR TOMONLAMA RIVOJLANTIRISH – BARKAMOL TARBIYA G'OYASINING ASOSI A. K. Nisanbayeva G. A. Abduxashimova.....	363
O'ZBEK BOLALAR EPIK POEZIYASI TARAQQIYOTIDA XALQ OG'ZAKI IJODINING O'RNI Nusratova Hamida.....	365
O'QUVCHILARGA TA'LIM-TARBIYA BERISHDA SHARQ ALLOMALARINING ILMIY MEROSLARIDAN FOYDALANISH Davronova Nigina	368
O'ZBEK XALQ FOLKLORI – INKLYUZIV TA'LIM SHAROITIDA IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM OMILI Mamatova Aziza Bo'ribojevna.....	370